

Grieks (oude stijl en nieuwe stijl)

Correctievoorschrift VWO

Voorbereidend
Wetenschappelijk
Onderwijs

20 | 01

Tijdvak 2

Inzenden scores

Alleen voor het examen **oude stijl**: uiterlijk op 22 juni de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school op de daartoe verstrekte optisch leesbare formulieren naar de Citogroep zenden.

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-94-427 van september 1994) en bekendgemaakt in het Gele Katern van Uitleg, nr. 22a van 28 september 1994.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het procesverbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het procesverbaal en de regels voor het bepalen van de cijfers onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.

3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past bij zijn beoordeling de normen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.

4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.

5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag of ieder kolon toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

2 Voor het antwoord op een vraag of de vertaling van een kolon worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel.

Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag of kolon is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 punten, zijn niet geoorloofd.

3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:

3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord of een kolon geheel juist is vertaald, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;

3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord of een kolon gedeeltelijk juist is vertaald, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het antwoordmodel;

3.3 indien een antwoord op een open vraag of de vertaling van een kolon niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord of deze vertaling op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel;

3.4 indien één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;

3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;

3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven;

3.7 indien in het antwoordmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord;

3.8 indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.

4 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het antwoordmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en antwoordmodel juist zijn.

Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO.

Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het antwoordmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.

5 Voor deze toets kunnen maximaal 86 scorepunten worden behaald. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.

6 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer (artikel 42, tweede lid, Eindexamenbesluit VWO/HAVO/MAVO/VBO).

Dit cijfer kan afgelezen worden uit tabellen die beschikbaar worden gesteld. Tevens wordt er een computerprogramma verspreid waarmee voor alle scores het cijfer berekend kan worden.

3 Vakspecifieke regels

Voor het vak Grieks (oude stijl en nieuwe stijl) VWO zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

1 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt / worden gebracht.

2 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolom een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolom.

3 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolom.

4.1 Antwoordmodel voor de vragen

Antwoorden

Deel-
scores

Tekst 1

Maximumscore 1

- 1 Herodotos is gefascineerd door de wisselvalligheid van het menselijke bestaan. (In het geval van Apriës legt hij dan ook de nadruk op de omslag in zijn leven, en niet op zijn successen.)
Of woorden van overeenkomstige strekking.
Niet fout rekenen: Herodotos gelooft dat het menselijk bestaan wordt beheerst door het noodlot (waaraan ook Apriës niet kon ontkomen).
Fout rekenen: antwoorden waarin uitsluitend het *hybris*-thema aan de orde komt, zonder dat er over omslag o.i.d. gesproken wordt.

Maximumscore 2

- 2 Met de behandeling die hij Patarbèmis geeft gaat Apriës alle perken te buiten; zodoende roept hij zelf zijn ondergang over zich af.

Maximumscore 2

- 3 Het is denkbaar dat verwijzingen als deze pas in een laat stadium zijn toegevoegd, toen Herodotos een aantal oorspronkelijk losse *λόγοι* / lezingen omwerkte tot een geschiedwerk.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

- 4 Op zijn welsprekendheid / op zijn vermogen te overtuigen met woorden / argumenten.

Maximumscore 2

- 5 (*καὶ τῷ*) οὐ (*κωσ*) ἀεκούσιον (ἐγίνετο τὸ ποιούμενον, ὡς διεδείκνυε).
(*παρεσκευάζετο*) ὡς ἐλῶν ἐπὶ τὸν Ἀπρίην.
Fout rekenen: langere citaten dan de bovenstaande.

1

1

Maximumscore 2

- 6 Hoewel Amasis hem onbeschoft behandelt / een wind laat / hoewel Amasis duidelijk maakt dat hij niet wil gehoorzamen,
herhaalt Patarbèmis toch onverstoortbaar zijn boodschap.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

1

1

Maximumscore 1

- 7 Het Grieks gaat hier over op de AcI-constructie (en dus op de indirecte rede, afhankelijk van een erbij te denken „men vertelt” / „ik heb gehoord”).

Maximumscore 1

- 8 Op *καί*.

Maximumscore 2

- 9 Door het gebruik van de aanhalingstekens laat hij de situatie zien door de ogen van Amasis en zijn aanhangers / maakt hij duidelijk dat Amasis en zijn aanhangers zich (mede) lieten leiden door nationalistische / xenofobe sentimenten.
Of woorden van overeenkomstige strekking.
Niet fout rekenen: De huursoldaten van de koning zijn (deels) Grieken, en dus voor Herodotos eigenlijk geen buitenlanders.

Tekst 2**Maximumscore 1**

- 10 *μετὰ δέ* (regel 3).
De toevoeging van *σοφίη* maakt het antwoord fout.

Maximumscore 2

- 11 Ja, want hij wilde ook zelf, ondanks zijn lage afkomst, door het volk vereerd worden.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 12 Door het toevoegen van het braken en urineren wordt de status / herkomst van het materiaal waaruit het beeld is gemaakt nog verder verlaagd, maar dat doet niets af aan de eerbied die men voor het beeld behoort te hebben. (Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor Amasis zelf.)
Of woorden van overeenkomstige strekking.
Niet goed rekenen: antwoorden waarin niet op Amasis' redenering wordt ingegaan.

Maximumscore 1

- 13 (*τὰ μὲν δὴ πρῶτα*) *κατώνοντο / ἐν οὐδεμίᾳ μοίρῃ μεγάλη ἤγγον* (regel 2–3).
Fout rekenen: langere citaten dan de bovenstaande.

Maximumscore 2

- 14 Door de herhaling van *προσηγάγετο* (vgl. regel 4)
ontstaat een ringcompositie / een afgebakend verhaal (zoals zeer vaak bij Herodotos). 1
1

Maximumscore 2

- 15 In de ogen van (de Griek) Herodotos is leven onder de Egyptische monarchie een vorm van slavernij / kiezen de Egyptenaren, door het accepteren van de monarchie, min of meer vrijwillig voor een slavenbestaan.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 2

- 16 Bij Diodorus krijgt hij die waardering kennelijk omdat hij „overeenkomstig de wet” regeerde. 1
Bij Herodotos gebeurt dat vanwege zijn slimheid / wijsheid / practical jokes. 1

Maximumscore 3

- 17 Herodotos schrijft niet „er maar op los”, want
- hij doet zelfstandig onderzoek (*ἱστορίη*),
 - waarbij hij zich baseert op wat hij ter plekke ziet (*ὄψις*)
 - of van mensen hoort (*ἀκοή*)
 - of door redeneren reconstrueert (*γνώμη*).
 - Daarbij vermeldt hij zoveel mogelijk zijn bronnen,
 - hij geeft soms verschillende versies van eenzelfde gebeurtenis,
 - en hij zegt af en toe dat hij iets niet weet.

Indien 4 of meer elementen goed 3

Indien 3 elementen goed 2

Indien 2 elementen goed 1

Tekst 3**Maximumscore 2**

- 18 Een van de volgende mogelijkheden:
- Ja, want hij vraagt alleen nog maar naar de afstand tot Sousa.
 - Nee, want hij wil eerst weten hoe groot de afstand tot Sousa eigenlijk is. Als de toelichting ontbreekt of onjuist is, geen scorepunten toekennen.

Maximumscore 2

- 19 τὸ εἶν (regel 4)

Maximumscore 1

- 20 Dat de Spartanen ten strijde trekken tegen de Perzische koning / de Ionische steden uit hun slavernij bevrijden.

Maximumscore 2

- 21 Die is onjuist / erg vrij: het Grieks betekent „als je niet weg zult gaan”.

Maximumscore 1

- 22 Regel 5–6 ὁ δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον (τὸν ὁ Ἀρισταγόρης ὄρμητο λέγειν περὶ τῆς ὁδοῦ)

Maximumscore 2

- 23 Aristagoras heeft inmiddels de status van smekeling / *ικέτης* (waardoor Kleomenes hem niet meer kan bevelen Sparta te verlaten).

Maximumscore 1

- 24 Voor het feit dat ze de Ionische steden niet te hulp kwamen.

Algemene vragen**Maximumscore 2**

- 25 Herodotos schreef zijn werk binnen enkele decennia na de Perzische Oorlogen (490–479), die zeker beschouwd kunnen worden als ontwrichtend (ook al kwamen de Grieken als overwinnaars uit de strijd).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Maximumscore 1

- 26 Thurii / Thourioi

4.2 Antwoordmodel voor de vertaling oude stijl

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 27	
Maximumscore 3	
Τῶν δὲ ἐξαιρεθέντων ὑπὸ Ἑλλήνων (En) van degenen die door de Grieken waren verslagen	
nadat zij door de Grieken waren verslagen	<u>2</u>
hoewel / omdat zij door de Grieken waren verslagen	<u>1</u>
door de verslagen Grieken	<u>0</u>
nadat de Grieken door hen waren verslagen	<u>0</u>
onder / gedurende / van ... onder	<u>0</u>
Kolon 28	
Maximumscore 3	
οὐδένα βασιλεὺς Ξέρξης ἐνόμισε εἶναι ἄνδρα ἀγαθὸν εἰ μὴ Βόγην μοῦνον. meende koning Xerxes dat niemand / geen enkele een goede / dappere man was behalve alleen Boges / Boges als enige / beschouwde koning Xerxes niemand als een goede man	
niets	<u>0</u>
bekend worden met (ἐνομιλέω)	<u>0</u>
maken tot	<u>1</u>
gewoonlijk hebben	<u>0</u>
verstandig	<u>1</u>
voornaam / rijk / vruchtbaar / kostbaar	<u>0</u>
eenzaam / verlaten / beroofd	<u>0</u>
μοῦνον niet expliciet vertaald	<u>2</u>
Kolon 29	
Maximumscore 3	
Τοῦτον δὲ αἰνέων οὐκ ἐπαύετο, (En) hij hield niet op hem / deze te prijzen,	
hij hield niet op dat te prijzen	<u>1</u>
deze hield niet op	<u>0</u>
doen ophouden	<u>0</u>
sprookje / vreselijk / aangrijpen	<u>0</u>
terwijl hij hem prees hield hij niet op	<u>1</u>
Kolon 30	
Maximumscore 3	
καὶ τοὺς περιέοντας αὐτοῦ ἐν Πέρσῃσι παῖδας ἐτίμα μάλιστα, en zijn onder de Perzen nog in leven zijnde kinderen / zonen eerde hij zeer / vooral,	
daar	<u>1</u>
slaven	<u>0</u>
spel	<u>0</u>
schatten / taxeren	<u>1</u>
ongeveer / hoogstens	<u>0</u>

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 31	
Maximumscore 3	
<i>ἐπεὶ καὶ ἄξιός ἐπαίνου μεγάλου ἐγένετο Βόγης·</i> omdat Boges (ook) grote lof waardig was (geweest);	
toen / nadat	<u>1</u>
omdat grote lof Boges waard was	<u>0</u>
opwegend tegen / duur / goedkoop	<u>0</u>
behoorlijk	<u>0</u>
lofrede	<u>2</u>
verschrikkelijk (<i>ἐπαινός</i>)	<u>0</u>
prijzen	<u>0</u>
<i>ἐγένετο</i> niet herkend	<u>0</u>
Kolon 32	
Maximumscore 3	
<i>ὃς ἐπειδὴ ἐπολιορκέετο ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδεω,</i> Toen deze door de Atheners en Kimoon de zoon van Miltiades werd belegerd,	
daar nu / daar immers	<u>2</u>
nadat deze was belegerd	<u>2</u>
toen deze belegerde	<u>0</u>
toen werd deze belegerd	<u>0</u>
onder (muzikale begeleiding van)	<u>0</u>
door Athene	<u>2</u>
Kimoon van / uit Miltiades	<u>1</u>
Geen correcte nominativus van Kimoon en/of Miltiades	<u>2</u>
Kolon 33	
Maximumscore 2	
<i>παρεὼν αὐτῷ ὑπόσπονδον ἐξελθεῖν καὶ νοστῆσαι ἐς τὴν Ἀσίην,</i> (heeft hij) hoewel het voor hem mogelijk was onder dekking van een wapenstilstand weg te gaan en terug te keren naar Azië,	
<i>ἐξελθεῖν</i> niet herkend	<u>0</u>
gaan / komen (<i>νοστέω</i>)	<u>1</u>
Kolon 34	
Maximumscore 1	
<i>οὐκ ἠθέλησε,</i> (heeft hij) dat niet gewild / wilde hij dat niet,	
Niet fout rekenen: <i>ἠθέλησε</i> verbonden met <i>ἐξελθεῖν καὶ νοστῆσαι</i> .	
<i>ἠθέλησε</i> niet herkend	<u>0</u>
Kolon 35	
Maximumscore 3	
<i>μὴ δειλίῃ δόξειε περιεῖναι βασιλεῖ,</i> om te voorkomen dat hij aan de koning zou toeschijnen door lafheid in leven te blijven, / om te voorkomen dat de koning meende dat hij door lafheid in leven bleef,	
dat hij meende	<u>0</u>
kon / zou kunnen schijnen	<u>1</u>
voor lafheid	<u>0</u>
in leven blijven voor de koning	<u>0</u>

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 36	
Maximumscore 1	
<i>ἀλλὰ διεκαρτέρεε ἐς τὸ ἔσχατον.</i> maar hij hield vol tot het laatst / uiterste.	
ander	<u>0</u>
grens	<u>0</u>
Kolon 37	
Maximumscore 3	
<i>Ὡς δ' οὐδὲν ἔτι φορβῆς ἐνῆν ἐν τῇ τείχεϊ,</i> (En) toen / omdat er geen voedsel / niets van voedsel meer in de versterkte stad aanwezig was,	
hoe / zoals	<u>0</u>
niets nog van voedsel / ἔτι onvertaald	<u>2</u>
overmorgen (ἐνῆ)	<u>0</u>
in de muur	<u>1</u>
Kolon 38	
Maximumscore 2	
<i>συννήσας πυρῆν μεγάλην</i> (heeft hij) nadat hij een grote brandstapel had opgericht,	
Niet fout rekenen: heeft hij ... opgericht en heeft hij ... gedood samen zwemmen (συννέω I)	
vuur	<u>0</u>
	<u>1</u>
Kolon 39	
Maximumscore 2	
<i>ἔσφαξε τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα</i> (heeft hij) zijn kinderen en zijn vrouw gedood / geslacht / slachtte	
de kinderen doodden	<u>0</u>
Kolon 40	
Maximumscore 2	
<i>καὶ ἔπειτα ἐσέβαλε ἐς τὸ πῦρ,</i> en hen vervolgens in het vuur gegooid,	
nadat	<u>0</u>
invallen / uitstromen	<u>0</u>
<i>ἐσέβαλε</i> niet herkend	<u>0</u>
naar het vuur	<u>1</u>
wierp hij in het vuur (geen object uitgedrukt)	<u>1</u>
Kolon 41	
Maximumscore 4	
<i>μετὰ δὲ ταῦτα τὸν χρυσὸν ἅπαντα τὸν ἐκ τοῦ ἄστεος καὶ τὸν ἄργυρον ἔσπειρε ἀπὸ τοῦ τείχεος ἐς τὸν Στρυμόνα,</i> en daarna heeft hij al het goud uit de stad en het zilver / al het goud en het zilver uit de stad vanaf de muur in de Strymoon uitgestrooid,	
het gehele goud	<u>3</u>
beleefd (<i>ἀστεῖος</i>)	<u>0</u>
zilvermijn	<u>2</u>

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 42	
Maximumscore 2	
<i>ποιήσας δὲ ταῦτα ἑωυτὸν ἐσέβαλε ἐς τὸ πῦρ.</i>	
en nadat hij dat / deze dingen had gedaan wierp hij zichzelf in het vuur.	
nadat hij het gedaan had wierp deze zichzelf	<u>0</u>
Kolon 43	
Maximumscore 3	
<i>Οὕτω μὲν οὕτως δικαίως αἰνέεται ἔτι καὶ ἐς τὸδε ὑπὸ Περσέων.</i>	
Zo(doende) wordt hij / deze (man) ook nu nog terecht geprezen door de Perzen.	
rechtvaardig	<u>2</u>
hij prijst	<u>0</u>
onder (de) Perzen	<u>1</u>

4.3 Antwoordmodel voor de vertaling nieuwe stijl

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 27 Maximumscore 2 Ἐνθάυτα Δαρείος γράφει γράμματα Μεγαβάζω, Toen schreef Dareios een brief aan Megabazos,	
Niet fout rekenen: hier / daar	
hierheen / daarheen	<u>0</u>
schrijft	<u>1</u>
In latere kola niet opnieuw aanrekenen.	
schrammen / inkrassen	<u>0</u>
brieven	<u>1</u>
letters / alfabet / letterklank / boek / wetenschap / wetten	<u>0</u>
Kolon 28 Maximumscore 3 τὸν ἔλιπε ἐν τῇ Θρηϊκῇ στρατηγόν, die hij in Thracië had achtergelaten als veldheer / (militair) bevelhebber,	
de bevelhebber die hij in Thracië had achtergelaten	<u>2</u>
die had hij achtergelaten als bevelhebber	<u>1</u>
die hij bevelhebber had gelaten	<u>1</u>
die hij achterliet	<u>2</u>
in de steek laten / in leven laten	<u>0</u>
die was achtergebleven	<u>1</u>
praetor / bevelhebber van de tempelwacht	<u>0</u>
veldheerstent	<u>0</u>
Kolon 29 Maximumscore 3 ἐντελλόμενος ἐξαναστῆσαι ἐξ ἠθέων Παίωνας (hem) opdragend / waarin hij (hem) opdroeg / en hij droeg (hem) op de Paioniërs uit hun woonplaatsen weg te voeren / te verdrijven	
weg te zullen voeren	<u>1</u>
weg te hebben gevoerd	<u>0</u>
woonplaats	<u>2</u>
Kolon 30 Maximumscore 2 καὶ παρ' ἐωυτὸν ἀγαγεῖν en (hen) naar hem toe / bij hem te brengen	
Niet fout rekenen: naar hemzelf	
naar zich(zelf)	<u>1</u>
voorbij / langs / boven / van de kant van	<u>0</u>
ἀγαγεῖν niet herkend	<u>0</u>
te hebben gebracht	<u>0</u>
Indien dezelfde fout in kolon 29, hier niet opnieuw aanrekenen.	

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 31	
Maximumscore 2	
<i>καὶ αὐτοὺς καὶ τέκνα τε καὶ γυναῖκας αὐτῶν.</i> zowel hen(zelf) / de mannen als hun kinderen en vrouwen.	
dezen	<u>1</u>
deze kinderen en vrouwen	<u>0</u>
Kolon 32	
Maximumscore 2	
<i>Αὐτίκα δὲ ἵππεὺς ἔθρε φέρων τὴν ἀγγελίην ἐπὶ τὸν Ἑλλάσποντον,</i> Dadelijk (daarna) reed een ruiter snel met de boodschap / terwijl hij de boodschap bracht naar de Hellespont,	
daar ter plaatse zelf	<u>0</u>
ridder	<u>1</u>
wagenmenner	<u>0</u>
Niet fout rekenen: om te brengen / te melden	
Kolon 33	
Maximumscore 2	
<i>περαιωθεὶς δὲ διδοῖ τὸ βιβλίον τῷ Μεγαβάζῳ.</i> en nadat hij (die) was overgestoken gaf hij de brief aan Megabazos.	
Niet fout rekenen: stak die over en gaf de brief aan Megabazos.	
jij stak over	<u>0</u>
geeft	<u>1</u>
Indien ook in kolon 27 fout (schrijft), hier niet opnieuw aanrekenen.	
ze gaven	<u>0</u>
boek	<u>1</u>
Kolon 34	
Maximumscore 2	
<i>Ὁ δὲ (kolon 35) ἐκ τῆς Θρηάκης ἐστρατεύετο ἐπὶ τὴν Παιονίην.</i> (En) hij / deze trok (kolon 35) vanuit Thracië op naar / tegen Paionië.	
hij was soldaat	<u>0</u>
bij / ten tijde van	<u>0</u>
Kolon 35	
Maximumscore 2	
<i>ἐπιλεξάμενος καὶ λαβὼν ἡγεμόνας</i> nadat hij hem gelezen had en nadat hij gidsen (in dienst) had genomen	
Voortijdigheid niet uitgedrukt	<u>1</u>
Niet fout rekenen: grijpen / krijgen / gevangen nemen	
wegnemen / binden / verplichten	<u>1</u>

Antwoorden	Deel-scores
Kolon 36	
Maximumscore 3	
<i>Πυθόμενοι δὲ οἱ Παῖονες τοὺς Πέρσας ἐπὶ σφέας ἰέναι,</i> (En) toen / omdat de Paioniërs vernomen hadden / vernamen dat de Perzen naar hen toe / op hen af kwamen,	
doen verrotten / verrotten (<i>πύθω</i>)	<u>0</u>
waarzeggende geest (<i>πύθων</i>)	<u>0</u>
naar zichzelf	<u>2</u>
<i>ἰέναι</i> niet herkend (bv. zenden)	<u>0</u>
Kolon 37	
Maximumscore 2	
<i>ἀλισθέντες ἐξεστρατεύσαντο πρὸς θαλάσσης,</i> rukten ze na zich verzameld te hebben uit langs de zeekust / verzamelden ze zich en rukten uit / trokken te velde langs de zeekust,	
terwijl ze zich verzamelden	<u>1</u>
Kolon 38	
Maximumscore 3	
<i>δοκέοντες ταύτη ἐπιχειρήσειν τοὺς Πέρσας ἐσβάλλοντας.</i> menend / omdat ze meenden dat de Perzen via die route zouden proberen een inval te doen.	
omdat de Perzen dachten	<u>0</u>
omdat ze dachten langs die route te zullen proberen een inval te doen bij de Perzen	<u>0</u>
schijnen	<u>0</u>
dat de Perzen probeerden	<u>2</u>
dat de Perzen hadden geprobeerd	<u>1</u>
werpen in / drijven in	<u>0</u>
uitstromen	<u>0</u>
Kolon 39	
Maximumscore 3	
<i>Οἱ μὲν δὴ Παῖονες ἦσαν ἔτοιμοι τὸν Μεγαβάζου στρατὸν ἐπιόντα ἐρύκειν,</i> De Paioniërs (nu) / de Paioniërs waren (dus) bereid / gereed het naderende / aanvallende leger van Megabazos tegen te houden / af te weren, / het leger van Megabazos tegen te houden wanneer het naderde / aanviel,	
werkelijk	<u>0</u>
legerkamp	<u>0</u>
<i>ἐπιόντα</i> niet herkend (bv. erbij zijn)	<u>0</u>
bewaken / talmen	<u>0</u>
Kolon 40	
Maximumscore 1	
<i>οἱ δὲ Πέρσαι ἔχοντες ἡγεμόνας τὴν ἄνω ὁδὸν τρέπονται,</i> maar de Perzen sloegen met hun gidsen / omdat ze gidsen hadden de weg door het binnenland in,	
en / <i>δέ</i> onvertaald	<u>0</u>

Antwoorden	Deel- scores
Kolon 41	
Maximumscore 3	
<i>λαθόντες δὲ τοὺς Παίονας ἐσπίπτουσι ἐς τὰς πόλεις αὐτῶν,</i> en zonder dat de Paioniërs het merkten / verborgen blijvend / gebleven zijnde voor de Paioniërs overvielen ze hun steden,	
de Paioniërs subject bij <i>λαθόντες</i> en /of <i>ἐσπίπτουσι</i> stadsbeschermer / grijs	<u>0</u> <u>0</u>
Kolon 42	
Maximumscore 2	
<i>ἐούσας ἀνδρῶν ἐρήμους·</i> die / terwijl die zonder mannen / leeg van mannen / verlaten door mannen waren;	
terwijl de mannen verlaten waren woest / onbebouwd	<u>0</u> <u>0</u>
Kolon 43	
Maximumscore 3	
<i>οἷα δὲ κεινῆσι ἐπιπέσοντες εὐπετέως κατέσχον.</i> (en) omdat ze onverdedigde steden overvielen / hadden overvallen / omdat ze deze overvielen terwijl ze onverdedigd waren, veroverden ze die gemakkelijk / kregen ze die gemakkelijk in bezit.	
Niet fout rekenen: omdat ze deze onverdedigd overvielen omdat ze onverdedigde(n) overvielen / omdat ze hen onverdedigd overvielen omdat ze onverdedigd overvielen lichtzinnig neerhouden / boeien	<u>2</u> <u>0</u> <u>1</u> <u>1</u>
Kolon 44	
Maximumscore 2	
<i>Οἱ δὲ Παίονες ὡς ἐπύθοντο ἐχομένας τὰς πόλεις,</i> (En) toen / omdat de Paioniërs vernomen hadden / vernamen dat hun steden bezet werden / waren,	
hoe / zoals doen verrotten / verrotten (<i>πύθω</i>) Indien ook in kolon 36, hier opnieuw aanrekenen. vragen / uitvragen dat ze de steden bezetten stadsbeschermer / grijs Indien ook in kolon 41, hier opnieuw aanrekenen.	<u>0</u> <u>0</u> <u>0</u> <u>1</u> <u>0</u>
Kolon 45	
Maximumscore 1	
<i>αὐτίκα παρεδίδοσαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι Πέρσῃσι.</i> gaven ze (zich)zelf dadelijk over aan de Perzen.	
verschafte ze zichzelf / vertrouwde ze zichzelf toe door de Perzen	<u>0</u> <u>0</u>

Einde